

hans eneste Kættei bestaar i at bringe Teorien i Overensstemmelse med Praksis. Det er i Bernsteins første Bog, at denne Opgave er løst; nærværende Samling Afhandlinger tjener kun som et Fodstykke til denne.

Frantz Pio.

Pierre Leroy-Beaulieu. Les nouvelles Sociétés Anglo-Saxonnes. Australie et Nouvelle-Zélande, Afrique du Sud. Nouvelle édition. Paris 1901. Armand Colin. (487 S.).

Albert Métin. Législation ouvrière et sociale en Australie et Nouvelle-Zélande. Paris 1901. Imprimerie nationale. (200 S.).

To Bøger delvis om det samme Emne. To Bøger saa ens og dog saa forskellige. Ens, ikke blot fordi de behandler den samme Genstand og giver os Behandlingen af dens enkelte Dele nogenlunde i samme Følgeorden, men ogsaa fordi de begge hviler paa Selvsyn. Forskellige derimod, fordi den ene er et sammenhængende, udformet Arbejde, hvis Enkeltheder er logisk sammenkædede til en Helhed, medens den anden bestaar af en Række isolerede Oplysninger, der kan være interessante nok i og for sig, men som mangler al Kausalforbindelse og derfor virker nøgent og tomt.

Dette er vel nok Hovedindvendingen mod Métins Bog. Han ræsonnerer ikke. Han spørger ikke om Aarsager. Han skildrer os ingen Virkninger. Kun lige til Slutning er der et svagt Tilløb til det sidste. Ellers staar alle de enkelte Episoder i Landets Udvikling, alle de enkelte Led i den sociale Lovgivning, alle Enkelthederne i den givne Situation som Ting, der ikke kommer hinanden ved. Trods sine mange positive Oplysninger tilfredsstillende Bogen derfor ikke. Den virker som en Roman med lutter forberedende Kapitler. Man sidder og venter paa, at Traadene skal knyttes og Handlingen tage sin Begyndelse, og saa opdager man til sin Skuffelse, at der ingen Handling er.

Ganske anderledes fyldig virker Leroy-Beaulieus Bog. Den er et stort, virkningsfuldt Folkelivsbillede, medens Métins Arbejde nærmest minder om et Modelbillede i en Skrædderbutik. Leroy-Beaulieu fortæller saaledes, at man lever med Folket og forstaar Folket — forstaar dette mærkelige Folk med dets dybe Mod-

hans eneste Kættei bestaar i at bringe Teorien i Overensstemmelse med Praksis. Det er i Bernsteins første Bog, at denne Opgave er løst; nærværende Samling Afhandlinger tjener kun som et Fodstykke til denne.

Frantz Pio.

Pierre Leroy-Beaulieu. Les nouvelles Sociétés Anglo-Saxonnes. Australie et Nouvelle-Zélande, Afrique du Sud. Nouvelle édition. Paris 1901. Armand Colin. (487 S.).

Albert Métin. Législation ouvrière et sociale en Australie et Nouvelle-Zélande. Paris 1901. Imprimerie nationale. (200 S.).

To Bøger delvis om det samme Emne. To Bøger saa ens og dog saa forskellige. Ens, ikke blot fordi de behandler den samme Genstand og giver os Behandlingen af dens enkelte Dele nogenlunde i samme Følgeorden, men ogsaa fordi de begge hviler paa Selvsyn. Forskellige derimod, fordi den ene er et sammenhængende, udformet Arbejde, hvis Enkeltheder er logisk sammenkædede til en Helhed, medens den anden bestaar af en Række isolerede Oplysninger, der kan være interessante nok i og for sig, men som mangler al Kausalforbindelse og derfor virker nøgent og tomt.

Dette er vel nok Hovedindvendingen mod Métins Bog. Han ræsonnerer ikke. Han spørger ikke om Aarsager. Han skildrer os ingen Virkninger. Kun lige til Slutning er der et svagt Tilløb til det sidste. Ellers staar alle de enkelte Episoder i Landets Udvikling, alle de enkelte Led i den sociale Lovgivning, alle Enkelthederne i den givne Situation som Ting, der ikke kommer hinanden ved. Trods sine mange positive Oplysninger tilfredsstillende Bogen derfor ikke. Den virker som en Roman med lutter forberedende Kapitler. Man sidder og venter paa, at Traadene skal knyttes og Handlingen tage sin Begyndelse, og saa opdager man til sin Skuffelse, at der ingen Handling er.

Ganske anderledes fyldig virker Leroy-Beaulieus Bog. Den er et stort, virkningsfuldt Folkelivsbillede, medens Métins Arbejde nærmest minder om et Modelbillede i en Skrædderbutik. Leroy-Beaulieu fortæller saaledes, at man lever med Folket og forstaar Folket — forstaar dette mærkelige Folk med dets dybe Mod-

sætninger og dets mange Eksperimenter. Man ser Lys og Skygge her. Man ser Folkets Fremskridt; men man ser ogsaa, hvorledes det ene Skridt ud i det tvungne og kunstlede drager det andet med sig. Og nægtes kan det ikke — det faar man i al Fald Indtrykket af hos Leroy-Beaulieu: tvungen og kunstlet tager Australiens sociale og økonomiske Færd sig ud. Man skruer Lønnen op til en Højde, som den unge Industri, trods alle Forsikringer fra arbejdervenlig Side, ikke synes at kunne bære. Man fremkalder derved en Arbejdsløshed og tvinger visse Industrigræne ind paa et Udsvedningssystem, der avler den Elendighed, man netop vilde undgaa. Man søger at bøde herpaa bl. a. ved Statspensioner og ved offentlige Arbejder, der medfører Udgifter saa store, at Staterne er ved at gaa fallit og maa søge Dækning ved direkte Skatter, saa høje, at de tvinger Velstanden i Knæ. Man søger endvidere at fastholde de høje Lønninger og at bøde paa Arbejdsløsheden ved en Protektionisme, saa skrap, at den knægter Handelen og skader Industrien lige saa meget, som den gavner den. Fremdeles kaster man sig over Agrarlovgivningen, gør Vold paa Ejendomsretten for at fremtvinge smaa Landbrug og ad denne Vej at drage Byernes arbejdsløse bort — og foraarsager samtidig ved utallige offentlige Arbejder og ved den højere Løn, som kan vindes i Statens Tjeneste, at Arbejderne forlader Landet og dets Erhverv for at friste Chancerne ved de høje Lønninger. Resultatet er, at Landdistrikterne, som man netop vilde befolke, af folkes saa stærkt, at der ikke er Arbejdskraft nok til at drive Agerbruget — Landets Hovednæringskilde — med.

Leroy-Beaulieu er i det hele taget ikke begejstret. Maaske gør han dog Australierne nogen Uret. Han kalder deres Fremfærd socialistisk, medens Métin tværtimod hævder, at den australske Arbejderbevægelse intet har med Socialismen at skaffe. De australske Arbejdere er — siger Métin — Praktikere, ikke Teoretikere. De gennemfører de Reforme, som Øjeblikket lader synes nødvendige, men stræber ikke efter fjærne Maal, hvis Virkninger de ikke kan vurdere.

Hvad nu det endelige Resultat af deres »praktiske« Bestræbelser en Gang vil blive, maa jo Tiden vise. At Australien endnu befinder sig paa Forsøgsstadiet, det fremgaar i al Fald med tilstrækkelig Tydelighed af

Leroy-Beaulieus interessante Arbejde. Endnu er det derfor for tidligt at drage Slutninger.

Den samme Evne til at skildre et Folk i Brydninger, som Leroy-Beaulieu lægger for Dagen i sin Fremstilling af de australske Forhold, aabenbarer han i sin Skildring af Sydafrika og dets Folk. Ogsaa denne Skildring, der indtager den største Del af Bogens anden Halvdel, angaar de politiske saa vel som de sociale og økonomiske Forhold. Forfatteren omtaler de forskellige Folkeracer og helliger naturligvis navnlig de hollandske og de engelske Elementer i Befolkningen samt Brydningerne mellem dem en udførlig Omtale. Skønt han ingenlunde er blind for Boernes Fejl, er det dog her tydeligt, at hans Sympati som Helhed staar paa deres Side. Han viser saa, hvorledes Knuden efterhaanden strammes og skildrer endogsaa selve Krigen, saa langt som han kan.

Ogsaa i denne Del af Bogen finder man en Mængde udførlige og interessante Oplysninger om økonomiske og industrielle Forhold, om Landets Erhvervsmuligheder og om deres Udnyttelse. Overalt følger man Forfatteren med stor Interesse.

Dette gælder ogsaa den tredje og mindste Del af Bogen, hvori Forfatteren omtaler den engelske Imperialisme og dens store Projekter. Han skildrer her Sammenslutningstankens Historie, Sammenslutningens Betingelser og de Farer, den vil medføre for England. Nogen urokkelig Tro paa dens Holdbarhed i Længden synes han ikke at have.

En Indvending maa man have Lov til at gøre mod Leroy-Beaulieu: Hans Sprog er noget tungere, end man ellers finder det hos franske Forfattere. Undertiden er hans Sætninger saa lange, at de tager Vejret fra Læseren. Her har, synes det mig, Métin afgjort Fortrinet. Iøvrigt være begges Bøger anbefalede til danske Læseseres velvillige Opmærksomhed.

H. L. Bisgaard.

Grotjahn und Kriegel. Jahresbericht über die Fortschritte und Leistungen auf dem Gebiete der sozialen Hygiene und Demographie. Bd. I. Jena 1902.

Betydningen af dette Værk fremgaar allerede af Navneregistret, som viser os en lille Hærstyrke paa